

LLU Lauksaimniecības fakultātes
MPS “Pēterlauki” Zirkopības mācību centra „MUŠĶI”
MANĒŽAS NOTEIKUMI
(Spēkā no 2022. gada 1. aprīļa)

1. Atrašanās manēžā atļauta stingri saskaņā ar manēžas noslogojuma grafiku.
2. Seglošana/noseglošana un ekipējuma pārbaude ir jāveic stallī.
3. Ienākot manēžā, jāpārliecinās, ka netiek izbiedēti tur esošos zirgi un jātnieki.
4. Nokāpt un uzkāpt zirgā drīkst manēžas vidū vai arī tam paredzētajā vietā.
5. Ja nepieciešams pielabot ekipējumu (kāpšļi, vēderjosta, utt.), tas ir jādara manēžas vidū
6. Treniņa laikā manēžas vārtiem jābūt aizvērtiem.
7. Atrodoties manēžā vairākiem zirgiem, jāievēro sekojoši noteikumi: pretī nākoši zirgi ceļu viens otram dod pa labo pusī jeb gar kreiso roku; gar manēžas malām jādod ceļš jātniekiem, kas kustas ātrākās gaitās (rikši, lēkši), soļot drīkst pa iekšmalu.
8. Bīstamās situācijās (kritiens, izteikta zirga nepakļāvība, u.c.), pārējiem jātniekiem jāapstājas un jānogaida situācijas atrisinājums.
9. Ja manēžā notiek grupas nodarbība, citi jātnieki drīkst tur atrasties tikai ar personīgu grupas trenera atļauju.
10. Kordot manēžā atļauts laikā no oktobra līdz aprīlim vai tad, ja zeme ārpusē ir sasalusī.
11. Kordot aizliegts, ja manēžā notiek grupas nodarbības, izņemot grupas audzēkņu apmācībai (ne vairāk kā viens zirgs).
12. Ja manēžā ir individuāli jātnieki (ne grupa), pirms kordošanas ir jāpārliecinās, ka nevienam nav iebildumu.
13. Pēc savas zirga vienmēr jāsavāc mēslī.
14. Ja izmantots papildu inventārs (kārtīgas, šķēršļi utt.), tas pēc nodarbības ir jānoliekt tam paredzētajā vietā.
15. Aizliegta rupja izturēšanās pret zirgiem un pret citiem jātniekiem.
16. Kad manēžā ir zirgi, mazi bērni drīkst tur atrasties tikai stingrā uzraudzībā, un sunī tikai pie pavadas.
17. Zirgu nekad nedrīkst palaist vaļā manēžā, ja tur atrodas arī citi zirgi.
18. Aizliegts smēķēt.

Manēžas etikete

- Jājot jaunzirgus, zirgus, kuri baidās no pretī nākošiem, zirgus, kuri var iespert u.tml., par to ir jābrīdina pārējie jātnieki manēžā.
- Jātnieks, kurš strādā 20 m voltā, ļauj citiem virzīties gar sienu.
- Jājot ir jāskatās uz priekšu, lai izvairītos no sadursmes.
- Jāuzmanās, lai nejātu pārāk tuvu cilvēkiem, kas atrodas manēžā bez zirga.
- Laicīgi jābrīdina citi jātnieki par savu kustības trajektoriju (piemēram, “jāšu pa iekšējo malu”).

- Ja stiprāk jālieto steks, pirms tam jāpabīdina citi jātnieki, kuru zirgi var nobīties.
- Lietojot steku, jākontrolē, lai tas nepieskartos citiem zirgiem vai jātniekim.
- Jātniekiem vajadzēt konkrētu trajektoriju to izpildei (piemēram, diagonāle). Laicīgi jābrīdina citi jātnieki (“DIAGONĀLE!” “OKSERIS!”), kuriem jādod ceļš.
- Izpildot augstāka līmeņa elementus un pārvarot šķēršļus, ir jāņem vērā, ka tas var nobiedēt jaunzirgus.
- Ja nepieciešams izjāt shēmu vai pārvarēt šķērsli, jābrīdina citi jātnieki, kā arī pirms katras manevra skaļi un saprotami jānorāda, kas sekos.
- Nedrīkst izmantot tālruni zirga mugurā – ja obligāti ir jāatbild uz zvanu, tad tas ir jādara, apstādinot zirgu manēžas vidū.
- Ja manēžā notiek individuālā nodarbība, jācenšas netraucēt.
- Ja manēžā ir vairāk par pieciem jātniekiem, jācenšas jāt visiem vienā virzienā, saprotami komunicējot virziena maiņu.